

10 gr.

ABC

10 gr.

NOWINY CODZIENNE

Nr. 85 A

Warszawa, sobota 19 marca 1938 r.

Rok XIII

Pokój czy wojna?

Przemarsz wojsk polskich przez Wilno

Dziś o godz. 23-ej -- rozstrzygnięcie

W piątek o g. 7.45 przybył do Wilna marsz. Polski Edward Śmigły Rydz. Jednocześnie na murach miasta ukazały się liczne plakaty,

48-godzinne ultimatum

Jak donosiliśmy, 17 marca o g. 21 wieczorem rząd polski za pośrednictwem rządu estońskiego wręczył notę posłowi Litwy.

Nota ta została doręczona rządowi litewskiemu o godz. 22-ej. Rząd polski zostawił Litwie 48 godzin na udzielenie odpowiedzi. Ostateczny termin odpowiedzi upływa w sobotę o godz. 22-ej według czasu estońskiego, czyli o g. 23-ej według naszego czasu. Niezwłocznie po otrzymaniu noty litewska Rada Ministrów zebrała się na posiedzenie, które trwało do godz. 2.30 w piątek. Po kilkugodzinnej przerwie Ra-

wzywające do udziału w zwołanym wlecu, na którym mają być przedłożone Marszałkowi powzięte rezolucje.

da zebra się ponownie i urzędowała do godz. 12-ej w południe. Obradom przewodniczył prezydent Smetona. Wyniki narad są narazie nieznane.

Na Litwę!

WILNO, 18. 3. W ciągu całej nocy i rana przez Wilno przebiegały oddziały piechoty, kawalerii, artylerii i wojsk zmotoryzowanych w kierunku granicy litewskiej. Zgromadzona na ulicach publiczność na widok maszerujących oddziałów wojskowych wznosiła entuzjastyczne okrzyki pod adresem armii.

PANIKA W KOWNIE

Ultimatum polskie wywołało w Kownie przynębiające wrażenie. W ciągu nocy rząd litewski odbył dwukrotne narady z posłem francuskim oraz angielskim i sowieckim.

Rewelacją było oświadczenie posła sowieckiego, który zaznaczył, że rząd jego narazie nie widzi możliwości okazania Litwie jakiegokolwiek pomocy.

Posłowie francuski i angielski radzili rządowi litewskiemu zastosować się do polskich żądań.

W piątek po raz pierwszy prasa litewska nie zawierała żadnych napaści ani obelg pod adresem Polski. Artykuły o polskim ultimatum ukazywały się przeważnie pod lakonicznym tytułem „Ostra nota Polski“, których autorzy wyrażają przekonanie, że spór z Polską zakończy się pokojowo. Jednocześnie nawołują społeczeństwo litewskie do zachowania spokoju i niewzięcia udziału w nieszczęściu pogłoskom.

KONCENTRACJA WOJSK POLSKICH

PARYŻ, 18. 3. Agencja Havasa donosi z Tallina, że według otrzymanych informacji, wojska polskie zostały skoncentrowane nad granicą litewską i w razie odmownej odpowiedzi rządu litewskiego przekroczą granicę w nocy z soboty na niedzielę.

RYGA, 18. 3. W Kownie otrzymano dziś rano informacje, że nad granicą litewską została skoncentrowana armia polska w liczbie około 60.000 żołnierzy. Armia polska na granicy litewskiej ma składać się z kilku dywizji wraz z licznymi oddziałami wojsk pancernych i lotniczych.

Jak donosi prasa lotewska, na po-

„NARÓD, KTÓRY NIE CHCE NIC ZDOBYĆ, NIC NOWEGO W PRZYSZŁOŚCI STWORZYĆ, KTÓRY ŻADNYCH POŻĄDAN NIE MA, ALE REDUKUJE SWĘ ASPIRACJE DO ZACHOWANIA TEGO, CO POSIADA, MUSI SIĘ KURCZYĆ I POTEM ZGINĄĆ“.

Jan Popławski

graniczu polsko - litewskim w rejonie Kowny patrol KOP aresztował litewskiego strażnika granicznego Feliksa Szwałę, który samowolnie wkroczył na linię administracyjną. Śledztwo wykazuje, dlaczego strażnik podobno wbrew rozkazom przełożonych dostał się na linię graniczną.

PODNIENIE W WARSZAWIE

Czwartek i piątek minął w War-

Min. Beck przemawia w Senacie w środę

W środę, 23 b. m. o godz. 10 r. odbędzie się posiedzenie Senatu, na którym, jak wiadomo z komunikatu urzędowego, przemawiać na minister spraw zagranicznych p. Beck.

W przemówieniu swym p. minister przedstawi całokształt stosunków polsko - litewskich, oraz obecną międzynarodową sytuację Polski, wobec ostatnich wydarzeń.

Manifestacja Lublina wobec prowokacji litewskich

W Lublinie odbyło się na placu Litewskim wielkie zebranie protestujące wobec ostatnich prowokacji litewskich. W jednogłośnie powziętej rezolucji zebrani stwierdzają, że Litwa „wpręgająca była dotychczas w

szluby nieprzyjaciół Polski“, że dziś jest najwyższy czas, by zakończyć stan wojny polsko - litewskiej i unormować stosunki. Społeczeństwo w przełomowej chwili stoi razem z armią, gotowe do ofiar.

Poprzedniego dnia na posiedzeniu Rady Miejskiej Lublina prezydent miasta wygłosił mowę, podkreślając konieczność rozwiązania spraw litewskich zgodnie z potrzebami Polski.

szawie pod znakiem niebawomego podniecenia na tle zatargu z Litwą Kownię. Do późnego wieczora po ulicach krążyły tłumy, wznosząc okrzyki na cześć armii polskiej, polskiego Kowna i Kłajpedy i przeciwko Litwie Kownińskiej. Początek demonstracji dał legalny wiec w sprawie litewskiej, zwołany przez O. N. na placu Piłsudskiego. Z okazji wiecu przybyło na Pl. Piłsudskiego wiele grup, nie mających z O. Z. N. nic wspólnego.

DEMONSTRACJE NARODOWE

Bezpośrednio po wiecu grupa około 4000 ludzi skierowała się ulicami Kr. Przedm. i Nowym Światem do Al. Jerozolimskich.

Po odśpiewaniu Hymnu Narodowego Hymnu Młodych pochód skierował się w stronę ul. Marszałkowskiej. Policja kilkakrotnie usiłowała interweniować, nie zatrzymała jednak nikogo. Przez cały czas wznoszono okrzyki: „Przeć z prowokacją Kowna“, „Niech żyje polskie Kowno i Kłajpeda“, „Żądamy wymarszu wojsk polskich na Litwę“, „Niech żyje Wielka Polska“ i t. p. Wznoszono także okrzyki na cześć Stron, Narod. i byłego O.

„MOB“ W LEGII AKADEMICZNEJ

Naczelna komenda Legii Akademickiej zawiadamia członków Legii Akademickiej, że w dniu 20 marca o godz. 12 odbędzie się we wszystkich miastach w Polsce uroczysty apel w związku z ostatnimi prowokacjami litewskimi. Stawianictwo obowiązkowe.

Odrzucona propozycja

Rząd polski w nocy swej odrzuca propozycję rządu kowieńskiego, uczynioną za pośrednictwem Estonii w dniu 14 marca, gdyż zdaniem rządu polskiego nie chodzi już jedynie o zlikwidowanie ostatniego zajęcia granicznego, lecz o takie ułożenie stosunków między obydwojoma państwami, aby na przyszłość wykluczyć możliwość podobnych zajść.

Rząd polski kategorycznie żąda nawiązania normalnych stosunków dyplomatycznych i konsularnych między obydwojoma państwami z tym, że do dnia 31 marca br. muszą być ustanowione: poselstwo polskie w Kownie i poselstwo litewskie w Warszawie.

UMIARKOWANE WARUNKI

Nota polska, według urzędowego doniesienia PAT-a określa warunki konieczne dla uniknięcia na przyszłość incydentów, które byłyby niebezpieczne dla sprawy pokoju.

Ze względu na terminowy charakter notę należy uważać za ultimatum, to znaczy, że w razie

odrzućcia przez Litwę warunków polskich, rząd polski będzie miał całkowitą swobodę działania.

ŻYDZI SZORUJĄ ULICE WIEDNIA

Dziś rozpoczynamy na stronie 3-ej druk reportażów od naszego specjalnego wysłannika, którego po otrzymaniu pierwszych wiadomości o wypadkach w Austrii, delegowaliśmy do Wiednia. Tytuł pierwszej korespondencji brzmi „ŻYDZI SZORUJĄ ULICE WIEDNIA“

Służba społeczna

Wewnątrz wstrząsnął Polskę zamach komunistyczny, w sytuacji zagranicznej zaskoczył nas potęgą Niemiec.

Społeczeństwo polskie protestem wobec zbrodni w Luboniu zadokumentowało swą odporność na obce wpływy, ale wnioski jakie wyciągnęli kierownicy naszego życia politycznego z ostatnich wypadków są niepełne i jednostronne.

Nawet ugrupowania narodowe, jak Stronnictwo Narodowe, które powinno przecież doceniać konieczność ogólnego wysiłku społecznego, w odpowiedzi na czyn Nowaka po prostu się na swierdzeniu, że jest ono kośćcem zdolnego do czynu społeczeństwa i że jedyną drogą do walki z komunizmem jest... wzmocnienie akcji Stronnictwa. A przecież zarówno wewnętrzne, jak zewnętrzne niebezpieczeństwo zmusza do pracy pozytywnej, naprawę budującej i organizującej społeczeństwo. Nie wystarczy ani hasła, ani protesty,

a tym bardziej nie pomoże jakiegokolwiek monopol partyjny.

Komunizm w Polsce to nie tylko wpływ Kominternu, nie tylko wynik agitacji płatnych wywrotowców, ale również wynik kapitalistycznego wyzysku i żerowania żydowskiego kapitału na pracy polskiego robotnika. Nie chcę bynajmniej pomniejszać roli obcych agentur w rozszerzaniu się komunizmu w Polsce. Nie wątpliwie olbrzymie sumy płyną na wywrotową agitację, niewątpliwie szeregi wyszkolonych członków Kominternu wykorzystują każdą sposobność do propagandy, ale komunizm w Polsce wyznają nie tylko zwolennicy idei Marksa, nie tylko wyznawcy teorii o koncentracji kapitału, ale przede wszystkim ofiary wyzysku obcego kapitału: robotnicy, którzy wierzą, że komunizm da im chleb.

W Polsce szerzycielami tego komunizmu głodowego są przede wszystkim przedstawiciele wielkiego kapitału, bo

krzywda społeczna rzuca ludzi w objęcia komunizmu. A na tej krzywdzie społecznej żerują dopiero agitatorzy Kominternu. Taka *współpraca kapitału i Kominternu stwarza w Polsce warunki idealne dla rozwoju komunizmu*.

Dlatego walka z groźnym wrogiem wewnętrznym — to nie tylko niszczenie jego jawnych agentur, nie tylko represje, ale przede wszystkim niesienie pomocy tym, których złuda tej pomocy zdobywa Komintern.

Służba społeczna — oto naczelną hasło walki z komunizmem, hasło, które nie tylko przeciwdziała, ale buduje sprawiedliwość społeczną. Ostatecznie i doszczętnie zniszczy wszelkie wpływy komunistyczne przebudowa społeczeństwa. To już dziś jest prawdą, uznana powszechnie. Podstawą tej przebudowy będzie wysiłek całego polskiego społeczeństwa, zmierzający do zniesienia wyzysku i krzywdy społecznej.

Służba społeczna musi obo-

wiązywać każdego Polaka. Będzie to praca oświatowa, gospodarcza, wysiłek nad podniesieniem stopy kulturalnej chłopów i robotników, wreszcie gotowość przeciwstawienia się zawsze wszelkim próbom wyzysku, gotowość do obrony warstw społecznych, gospodarczo słabszych.

Zrozumienie konieczności tej służby wykazuje już młodzież akademicka. Rezolucje powzięte na wiecu antykomunistycznym, w przeciwieństwie do uchwał Stronnictwa Narodowego, nie podkreślają dążeń partyjnych, choć młodzież akademicka ma wyraźne oblicze polityczne, natomiast podnoszą konieczność udziału młodzieży w pracach oświatowych i gospodarczych. To zrozumienie służby społecznej musi przeniknąć całe polskie społeczeństwo, bo jest ono podstawowym warunkiem zniszczenia wpływów komunistycznych i przebudowy społecznej w Polsce.

J. W.

W Czechosłowacji Czystka wśród komunistów

Wykluczono 360 członków partii

MOR. OSTRAWA, 18. 3. Tutejszy „Moravskoslezsky deník“ donosi z wiarygodnych źródeł o

„czystce“, jaka została przeprowadzona w szeregach partii komunistycznej w Czechosłowacji. W okręgu praskim wykluczono z partii 360 członków. Do Moskwy wezwani zostali posłowie komunistyczni: Gottwald, Sverma i Kopecky.

Petarda pod drzwiami żyda w Wilnie

WILNO, 18. 3. Wczoraj wieczorem pod drzwiami mieszkania lekarza - żyda, Wolfsona przy ul. Wileńskiej wybuchła petarda. Wyliczali wszystkie szyby z klatki schodowej.

Wybuch ten miał charakter demonstracji, gdyż zapadł w Wilnie wyrok, skazujący członków grupy terrorystycznej, która dokonała w ub. r. w Wilnie 14 zamachów petardowych.

Nieco Ciepłej

W całym kraju na ogół dość pogodnie i nieco ciepło. temperatura dniem około 10 st. Wiatry z kierunków zachodnich. Dolne słabe. Górne z szybkością do 40 km/godz. Widzialność rano miejscami osłabiona z powodu zamglenia, dniem dobra.

W CZĘSTOCHOWIE

„ABC“ można zaprenumerować u p. Władysława Machnowskiego ul. Ślepa 5 m. 18.

Bractwo

św. Łukasza

Artyleria kosmiczna

Niedzielną dodatek „ABC“ przynosi artykuł Jerzego Stokowskiego: „Bractwo św. Łukasza“, artykuł Hon.: „Wielki post w Polsce“, artykuł Bohdana Gębarskiego: „Węgry wczoraj i dziś“ (architektura, malarstwo, muzyka i literatura) i wreszcie artykuł d-ra Bohdana Babskiego: „Artyleria kosmiczna“ (ofensywa w przestrzeniach). Numer, jak zawsze, uzupełniają działy: Wesołe „ABC“, z felietonem B. REZY: „Kres przyjaźni“ oraz dodatek ilustracyjny „Z całego świata“.